

at rokke ved det Ene og sætte det Andet derimod, ikke er en billig Udfærd, om det end strengt taget kunde siges at være en juridisk berettiget Udfærd. Jeg begriber meget godt, at Forholdene i dette Dødelik ere langt vanskeligere end for to Aar tilbage, idet der nu paa en Maade er andre end særlige Giere, der repræsenterer Domainerne, og idet Sagen nu strækker sig ud over Landsdele, hvor de domainiale Forhold ere meget vanskelige ligeoverfor Kronen. Det indrømmer jeg, og jeg henviser kun til, at det har været forudseet her, og at det derfor vistnok havde været rigtigere, om vi paa Domainernes Vegne havde affundet os med en bestemt Sum, istedetfor at engagere Domainerne, der overalt have en stedlig Natur, ind med i Fællesstaten. Det er nu engang skeet, men jeg skal dog henstille til den ærede Minister, hvorvidt det var heldigt, naar, som sagt, denne Causalforbindelse ikke er tilstede, ved en Modstand i denne Retning at bringe det der hen til, at der maatte fremstaae en saadan Proces, som da lidt efter lidt vilde blive til en Proces mellem Kongeriget og Monarchiet om, hvorledes Skovene skulde skyldsettes i Henhold til det, de oprindeligt vare skyldsatte for. Jeg troer, at denne Sag fortjener en nærmere Overveelse, og jeg skulde meget ønske, at den ærede Minister maatte finde sig opfordret til at meddele Rigsdagen de Documenter, han er i Besiddelse af angaaende disse forskellige Deputaters Natur; det vilde da, troer jeg, vise sig, at en stor Deel af dem, som sagt, ere af den Art traditionelle Forhold, der ere høist uheldige, og som man vist med Rette maa sige, at Staten bør bekæmpe og betviste, fordi Staten der gjør en Udgift, den ikke burde gjøre. — Men jeg troer ogsaa, at ved at holde fast paa, at Hartkornet ikke skal træde frem som repræsenterende Skovafgiftspligten ligeoverfor Communerne, tager man fra den Ene og giver til den Anden; man hæver sig saa at sige paa den Ene, for at tilfredsstille den Anden. Det var den ene Deel af Sagen.

Hvad den anden Deel af Sagen angaaer, saa indrømmer jeg med den ærede Minister, at det at gjøre nogensomhelst Omregulering af

Hartkornsmatriculen er en yderst vanskelig Sag, og som det forekommer mig, næsten et finantstelt Misgreb; men vi maae finde en Udvej til, at Communerne kunne benytte deres Betsatningsret mod Skoveierne, der forsvinde som Personer, og mod hvem altsaa deres Ret til at beskatte efter Formue og Leilighed ikke kan gøres gjældende. De forsvinde nu paa eengang som Hartkornseiere og som Personer, og det var ønskeligt, at vi kunde finde en Maade til at løse dette Forhold paa. Staten er efter min Mening egentlig ikke engageret her, thi Staten kan, naar den trænger, finde Midlet til større Afgifter ved en Indtægtsstat eller en Stat af saadan ny Natur; den kan beskatte efter en heel ny Maalestok; men, indtil det skeer, er Communerne's Forlegenhed meget stor, thi de have vel, som jeg har bemærket, Magt til at beskatte efter Formue og Leilighed, men den Betsatning er hos os en personlig Skat, den falder kun paa Personen, der har Indtægten, Formuen og Leiligheden, der hvor han er, men derimod hvor det er, som giver ham Formuen og Leiligheden, rammer det ikke, naar det ikke er taxeret paa en tilbørlig Maade, og selv den ærede Forspørger har sagt: saa gaaer det med Skovene som med enhver anden Industriegreen, den er paa den ene Side en Fordeel, paa den anden Side en Byrde; den er til Fordeel for hvadsomhelst i det Hele, den bliver en Byrde igjennem Fattigvæsenet. Naar den kan blive taxeret for sin passende Andeel til ogsaa at bære Fattigvæsensudgifter, saa er den i det Hele taget en Fordeel, men naar den kun samler Befolkningen, frembringer udslidte Arbejdere og Fattige og ikke yder forholdsvis til deres Understøttelse, saa bliver det et meget stort Spørgsmaal, om den ikke er en Byrde. Jeg skulde spørge den ærede Minister, om han har tænkt sig Muligheden af at raade Bod paa dette, uden at komme ind paa nogen Ommatriculering af Skovene, og jeg troer, at enhver Vel, man kunde gaae, uden at gribe dertil, vil være ønskeligere, end at gribe dertil. Jeg indrømmer, at det at gribe til Ommatriculering af enkelte Dele altid er vanskeligt, og at den lange Tid, hvori man nu har været vant til at betragte Skovene som kun saaledes beskattede Børdier, have givet disse Børdier en